

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE**

14 décembre 2021

**PROPOSITION DE LOI**

**modifiant le Code de droit économique  
en ce qui concerne les contrats d'agence  
commerciale en vue de prémunir  
les agents commerciaux contre  
l'augmentation unilatérale des frais ou  
leur imposition par le commettant**

**AMENDEMENTS**  
\_\_\_\_\_

---

*Voir:***Doc 55 2109/ (2021/2022):**001: Proposition de loi de Mme Kathleen Verhelst.  
002: Avis du Conseil d'État.**BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

14 december 2021

**WETSVOORSTEL**

**tot wijziging van het Wetboek  
van economisch recht inzake  
de handelsagentuurovereenkomsten  
houdende de bescherming van  
handelsagenten tegen de eenzijdige verhoging  
of oplegging van de kosten door de principaal**

**AMENDEMENTEN**  
\_\_\_\_\_

---

*Zie:***Doc 55 2109/ (2021/2022):**001: Wetsvoorstel van mevrouw Kathleen Verhelst.  
002: Advies van de Raad van State.

05920

## N° 1 DE MME VERHELST

## Art. 2

**Remplacer cet article par ce qui suit:**

*“Art. 2. L'article X.13 du Code de droit économique, inséré par la loi du 2 avril 2014, est remplacé par ce qui suit:*

*“Art. X.13. § 1<sup>er</sup>. Les parties fixent librement, lors de la conclusion du contrat d'agence commerciale, le taux des commissions.*

*Elles peuvent convenir de taux différents selon les catégories de clients prospectés, la nature des produits ou services diffusés et le rôle joué par l'agent commercial dans la réalisation de l'affaire.*

*Il leur est également loisible d'arrêter un taux spécial pour certaines affaires particulièrement importantes ou délicates.*

*Si le contrat d'agence commerciale ne fournit aucune indication sur le taux des commissions et si aucun élément déduit des relations entre les parties ne permet de dégager leur volonté implicite à ce sujet, le taux usuel pratiqué dans le secteur économique de l'endroit où l'agent commercial exerce ses activités, pour des affaires du même genre, s'applique. En l'absence de tels usages, l'agent commercial a droit à un pourcentage équitable, qui tient compte de tous les éléments qui ont trait à l'opération.*

*Sauf convention contraire, les commissions de l'agent commercial sont calculées sur la base du prix facturé au client, sans déduction des frais accessoires, notamment des frais d'emballage, de fret, d'assurance, à moins qu'ils ne soient facturés, séparément, mais à l'exclusion des taxes, frais de douane et autres impôts.*

## Nr. 1 VAN MEVROUW VERHELST

## Art. 2

**Dit artikel vervangen als volgt:**

*“Art. 2. Artikel X. 13 van het Wetboek van economisch recht, ingevoegd bij de wet van 2 april 2014, wordt vervangen als volgt:*

*“Art. X.13. § 1. Bij het sluiten van de handelsagentuurovereenkomst bepalen de partijen vrij het bedrag van de commissies.*

*Zij kunnen verschillende bedragen overeenkomen naargelang van de categorieën van de bezochte klanten, de aard van de verspreide producten of geleverde diensten en de rol die de handelsagent heeft gespeeld bij de verwezenlijking van de zaak.*

*Het staat hen eveneens vrij een speciaal bedrag vast te stellen voor bepaalde uitermate belangrijke of delicate zaken.*

*Indien de handelsagentuurovereenkomst geen enkele aanwijzing bevat betreffende het bedrag van de commissies en indien geen enkel element, afgeleid uit de band tussen de partijen, het mogelijk maakt hun onuitgesproken wil ter zake te kennen, wordt het bedrag toegepast dat in de economische sector van de plaats waar de handelsagent zijn activiteit uitoefent, gebruikelijk is voor zaken van dezelfde aard. Bij ontstentenis van dergelijke gebruiken heeft de handelsagent recht op een billijk percentage, waarbij rekening wordt gehouden met alle op de transactie betrekking hebbende elementen.*

*Tenzij anders is overeengekomen, worden de commissies van de handelsagent berekend op grond van de prijs die aan de klant wordt gefactureerd, zonder aftrek van de bijkomende kosten, zoals de verpakingskosten, de vrachtprijs, de verzekeringskosten, behalve indien zij afzonderlijk worden gefactureerd, met uitsluiting evenwel van taksen, douanekosten en andere belastingen.*

*En aucun cas, les remises de fidélité, ristournes et escomptes au comptant consentis unilatéralement par le commettant au client ne peuvent être exclus de l'assiette des commissions dues à l'agent commercial.*

*Toute modification unilatérale, au cours de l'exécution du contrat d'agence commerciale, du ou des taux initialement convenus constitue un acte équipollent à rupture. Cependant, le juge peut, compte tenu des circonstances, interpréter l'acceptation sans réserve, pendant une période relativement longue, de commissions calculées à taux réduit comme un accord tacite de l'agent commercial au changement ainsi opéré.*

*§ 2. Les parties fixent librement, lors de la conclusion du contrat d'agence commerciale, les frais mis à charge de l'agent. Toute augmentation ou imposition unilatérale des frais constitue un acte équipollent à rupture. Le juge peut, compte tenu des circonstances, interpréter l'acceptation sans réserve, pendant une période relativement longue, d'une augmentation ou d'une imposition des frais comme un accord tacite de l'agent commercial au changement ainsi opéré.*

*§ 3. Dans les secteurs des assurances, des établissements de crédit et des marchés réglementés de valeurs mobilières, par dérogation aux paragraphes 1<sup>er</sup> et 2, le commettant et ses agents peuvent conclure, dans le cadre d'un organe de concertation paritaire, une convention visant à modifier le montant des commissions et/ou des frais visés au paragraphe 2 ou leur mode de calcul. La convention conclue au sein de l'organe de concertation paritaire engage tous les agents ainsi que le commettant, mais les modifications qui en découlent ne peuvent entraîner la rupture du contrat d'agence commerciale.*

*Après consultation des organisations représentatives des secteurs concernés, le Roi peut fixer les modalités*

*De getrouwheidskortingen, ristorno's en disconto's die door de principaal eenzijdig aan de klant worden toegestaan, kunnen in geen geval worden uitgesloten van de grondslag waarop de commissie van de handelsagent wordt berekend.*

*Iedere eenzijdige wijziging van het oorspronkelijk overeengekomen bedrag of de oorspronkelijk overeengekomen bedragen tijdens de uitvoering van de handelsagentuurovereenkomst is een handeling die gelijkstaat met verbreking van de handelsagentuurovereenkomst. Rekening houdend met de omstandigheden kan de rechter evenwel oordelen dat, wanneer de handelsagent gedurende een relatief lange periode zonder enig voorbehoud commissies aanvaardt die zijn berekend op grond van een verlaagd percentage, hij stilzwijgend instemt met de aldus toegepaste wijziging.*

*§ 2. Bij het sluiten van de handelsagentuurovereenkomst bepalen de partijen vrij de kosten die ten laste van de agent worden gelegd. Iedere eenzijdige verhoging of oplegging van de kosten is een handeling die gelijkstaat met de verbreking van de handelsagentuurovereenkomst. Rekening houdend met de omstandigheden kan de rechter oordelen dat, wanneer de handelsagent gedurende een relatief lange periode zonder enig voorbehoud verhoogde kosten of een oplegging van de kosten aanvaardt, hij stilzwijgend instemt met de aldus toegepaste wijziging.*

*§ 3. In de sectoren van het verzekeringswezen, van de kredietinstellingen en van de gereguleerde markten voor effecten kunnen de principaal en zijn agenten, in afwijking van de paragrafen 1 en 2, in een paritair overlegorgaan een overeenkomst sluiten die gericht is op de wijziging van het bedrag van de commissies en/of van de kosten bedoeld in paragraaf 2 of van de berekeningswijzen ervan. De binnen het paritair overlegorgaan gesloten overeenkomst bindt alle agenten en de principaal, maar de wijzigingen die de overeenkomst meebrengt, kunnen niet leiden tot de verbreking van de handelsagentuurovereenkomst.*

*Na raadpleging van de vertegenwoordigende organisaties van de betrokken sectoren kan de Koning*

*de création, d'organisation et de fonctionnement de cette concertation."*

#### JUSTIFICATION

Conformément à l'avis du Conseil d'État et en vue d'améliorer l'accessibilité et la lisibilité, l'amendement tend à:

1) diviser en trois paragraphes l'article X.13 du Code de droit économique ("CDE"), en regroupant dans le paragraphe 1<sup>er</sup> tous les alinéas (à savoir les alinéas 1<sup>er</sup> à 7) concernant les commissions, en reprenant dans le paragraphe 2 la disposition visant à insérer l'article 2, 1<sup>o</sup>, de la proposition de loi en ce qui concerne les frais, et en reprenant dans le paragraphe 3 la disposition visant à insérer l'article 2, 2<sup>o</sup>, de la proposition de loi en ce qui concerne la possibilité de conclure un accord au sein d'un organe de concertation paritaire;

2) veiller à une terminologie uniforme dans le nouvel article X.13, § 2, du CDE, en utilisant uniquement les termes "une imposition unilatérale des frais" au lieu d' "une extension unilatérale des frais", conformément à l'intitulé de la proposition de loi;

3) prévoir le remplacement de l'article X.13, alinéas 8 et 9, du CDE, par l'insertion d'un paragraphe 3 comprenant deux alinéas (à savoir les alinéas 8 et 9 de la proposition de loi), en vue d'éviter une complexité et une insécurité juridique inutiles. La proposition de loi ne prévoit en effet pas expressément l'abrogation ou le remplacement de l'actuel article X.13, alinéa 9, et cet alinéa continuerait donc à exister sous la forme d'un alinéa 10 inutile car purement redondant. Le présent amendement précise en outre que la notion de "frais" concerne les frais visés dans le nouveau paragraphe 2, ce qui permet de faire une distinction avec la notion de "frais accéssoires", dont il est question dans le nouveau paragraphe 1<sup>er</sup>.

*de wijze van oprichting, organisatie en werking van dit overleg bepalen."*

#### VERANTWOORDING

In overeenstemming met het advies van de Raad van State en om de toegankelijkheid en de leesbaarheid te verbeteren, beoogt het amendement:

1) artikel X. 13 van het Wetboek van economisch recht ("WER") in drie paragrafen in te delen, waarbij in paragraaf 1 alle leden (namelijk het eerste tot en met het zevende lid) worden gegroepeerd die betrekking hebben op de commissies, waarbij in paragraaf 2 de bepaling wordt opgenomen die artikel 2, 1<sup>o</sup>, van het wetsvoorstel met betrekking tot de kosten beoogt in te voegen en waarbij in paragraaf 3 de bepaling wordt opgenomen die artikel 2, 2<sup>o</sup>, van het wetsvoorstel met betrekking tot de mogelijkheid tot het sluiten van een overeenkomst in een paritair overlegorgaan beoogt in te voegen;

2) een eenvormige terminologie in te voegen in het nieuwe artikel X. 13, § 2, van het WER, waarbij voortaan alleen maar sprake is van "een eenzijdige oplegging van de kosten" in plaats van "een eenzijdige uitbreiding van kosten", in overeenstemming met het opschrift van het wetsvoorstel;

3) te voorzien in de vervanging van artikel X. 13, achtste en negende lid, van het WER, door invoeging van een paragraaf 3 bestaande uit twee leden (zijnde het in het wetsvoorstel voorgestelde achtste en negende lid), om zo nodeloze complexiteit en rechtsonzekerheid te vermijden. In het wetsvoorstel wordt immers niet uitdrukkelijk voorzien in de opheffing of de vervanging van het huidige artikel X. 13, negende lid, waardoor dit lid als een – zinloos want louter repetitief – tiende lid zou voortbestaan. Tevens maakt dit amendement duidelijk dat het begrip "kosten" slaat op de kosten bedoeld in de nieuwe paragraaf 2, zodat er een onderscheid wordt gemaakt met het begrip "bijkomende kosten" in de nieuwe paragraaf 1.

Kathleen VERHELST (Open Vld)

N° 2 DE MME VERHELST  
(sous-amendement à l'amendement n° 1)

Art. 2

Dans l'article X.13, § 2, proposé, apporter les modifications suivantes:

— insérer les mots "*substantielle ou structurelle*" entre le mot "unilatérale" et les mots "des frais";

— insérer les mots "*substantielle ou structurelle*" entre le mot "imposition" et les mots "des frais".

Nr. 2 VAN MEVROUW VERHELST  
(subamendement op amendement nr. 1)

Art. 2

In het voorgestelde artikel X.13, § 2, de volgende wijzigingen aanbrengen:

— tussen de woorden "iedere eenzijdige" en het woord "verhoging" de woorden "*substantiële of structurele*" invoegen;

— tussen de woorden "verhoging of" en de woorden "oplegging van de kosten" de woorden "*substantiële of structurele*" invoegen."

Kathleen VERHELST (Open Vld)